

Bài 11:

TÂY ÂU THỜI HẬU KÌ TRUNG ĐẠI

1. Những cuộc phát kiến địa lý

a. Nguyên nhân

- Nhu cầu về hương liệu, vàng bạc, thị trường ngày càng tăng.
- Từ thế kỉ XV, con đường buôn bán từ Tây Á sang Địa Trung Hải bị người Arab độc chiếm.

b. Điều kiện

Khoa học – kỹ thuật có nhiều tiến bộ.

- Có những hiểu biết đúng đắn về các đại dương và hình dạng trái đất.
- Biết sử dụng la bàn, máy đo góc thiên văn và hải đồ để đi biển.
- Kỹ thuật đóng tàu tiến bộ, đóng được những tàu lớn có thể vượt đại dương.

Tàu Caraven

La bàn

c. Những cuộc phát kiến địa lí tiêu biểu

Có bốn cuộc phát kiến địa lớn – mở ra “thời đại khám phá”.

- Năm 1487, Đì-a-xơ dẫn đầu đoàn thám hiểm đi vòng qua cực Nam châu Phi. Ông đặt tên điểm đến đó là mũi Bão Tố - sau gọi là mũi Hảo Vọng.
- Năm 1492, Cô-lôm-bô dẫn đầu đoàn thủy thủ đi về hướng Tây đến được một số đảo ở vùng biển Caribe. Chính ông là người đã tìm ra châu Mỹ.
- Năm 1497, Vaxcô đơ Ga-ma đi đến bờ Calicut (Tây Nam Ấn Độ).
- Từ năm 1519-1522, Ph. Ma-gien-lan thực hiện chuyến đi vòng quanh thế giới bằng đường biển.

d. Hệ quả của các cuộc phát kiến địa lí

- Đem lại những hiểu biết mới về trái đất, tri thức mới, con đường mới, dân tộc mới và vùng đất mới → Tăng cường giao lưu văn hóa giữa các châu lục.
- Thị trường thế giới được mở rộng → Tạo điều kiện cho ngành hàng hải quốc tế phát triển mạnh.
- Thúc đẩy quá trình tan rã của quan hệ sản xuất phong kiến → Tạo điều kiện cho sự ra đời của chủ nghĩa tư bản ở châu Âu.

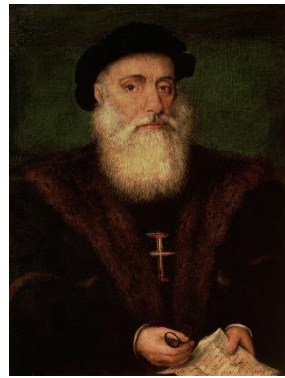
- Tiêu cực: làm nảy sinh vấn đề cướp bóc thuộc địa và buôn bán nô lệ.

Bartolomeu Dias

Christopher Columbus

Vasco Da Gama

Ferdinand Magellan

2. Sự nảy sinh của chủ nghĩa tư bản ở Tây Âu

(Hướng dẫn đọc thêm)

3. Phong trào Văn hóa Phục hưng

a. Hoàn cảnh ra đời

- Giai cấp tư sản có thể lực về kinh tế, song chưa có địa vị chính trị - xã hội tương ứng. Họ khởi xướng phong trào Văn hóa Phục hưng để chống lại giáo lý Ki-tô lỗi thời vốn là chỗ dựa của chế độ phong kiến.
- “Văn hóa Phục hưng”: khôi phục, phát huy tinh hoa văn hóa cổ đại của Hy Lạp và Rô-ma, xây dựng một nền văn hóa mới và tiến bộ của giai cấp tư sản.
- Quê hương của phong trào Văn hóa Phục hưng là Italia. → Phong trào lan nhanh ra các nước Tây Âu.

b. Thành tựu

- Có những tiến bộ vượt bậc về khoa học – kỹ thuật, y học, toán học,...
- Sự nở rộ của các tài năng văn học, nghệ thuật như: Leona de Vinci, René Descartes, William Shakespeare, Francois Rabelais, Nicolaus Copernicus, Gallileo Galilei,...

c. Nội dung

- Lên án giáo hội Ki-tô, tấn công vào trật tự xã hội phong kiến.
- Đề cao giá trị con người và tự do cá nhân, xây dựng thế giới quan tiến bộ.

d. Tính chất và ý nghĩa

- Là cuộc đấu tranh công khai đầu tiên trên lĩnh vực văn hóa và tư tưởng của giai cấp tư sản chống lại giai cấp phong kiến lạc hậu.
- Cổ vũ, mở đường cho nền văn hóa châu Âu phát triển.

4. Phong trào cải cách tôn giáo và chiến tranh nông dân ở Đức

(Hướng dẫn đọc thêm)

CÂU HỎI ÔN TẬP

Câu 1: Trình bày nguyên nhân và hệ quả của các cuộc phát kiến địa lí.

Câu 2: Nêu nội dung và tính chất của phong trào Văn hóa Phục hưng.

Câu 3: Vẽ lược đồ thể hiện kỉ nguyên của “thời đại khám phá” – thế kỉ XV.